

T.C.
ORDU BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
MECLİSİ

Rapor No:
2015/001

HUKUK KOMİSYONU RAPORU

Rapor Tarihi:
03.03.2015

KONU: Cemevlerinin İbadethane olarak kabul edilmesi.

KOMİSYON İNCELEMESİ:

Büyükşehir Belediye Meclisimizin **12.02.2015** tarihli 2015 yılı **Şubat** ayı toplantısında **47.** gündem maddesi olarak görüşülüp, incelenerek rapora bağlanmak üzere komisyonumuza havale edilen; Cemevlerinin ibadethane olarak kabul edilmesi ile diğer ibadet yerlerine tanınan haklardan ayrımcılık yapılmadan yararlandırılması talebine ilişkin 12.02.2015 tarihli önerge, komisyonumuzca incelenmiştir. Bahse konu önergede;

ÖNERGE

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2 Aralık 2014 tarihli kararı, 5393 sayılı belediye Kanunu'nun 14/b ve 15. fıkrasının son cümlesi uyarınca cemevlerinin ibadet yeri sayılması ve diğer ibadet yerlerine tanınan haklardan ayrımcılık yapılmadan yararlandırılması gerekmektedir. Bu sebeple cemevlerinin ibadethane olarak kabul edilmesi hususu ilan edilen gündemimize eklenmelidir.. denilmektedir.

KOMİSYON GÖRÜŞÜ:

İbadethanelerin statülerinin belirlenmesi, bu bağlamda Cemevlerinin ibadethane sayılması meselesi, **Anayasamızın 2.maddesinde** düzenlenen; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir **hukuk Devletidir.**” hükmü gereğince, yasal düzenlemeye muhtaç hukuki bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu sebeple güçler ayrılığı ilkesi gereğince yasa yapma yetki ve görevi, **Anayasamızın 7. maddesinde** düzenlenen; “**Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.** Bu yetki devredilemez.” hükmü gereğince egemenliği millet adına elinde bulunduran ve kullanan Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir ve devredilemez niteliktedir.

Tüm bu yasal mülahazalar neticesinde; Cemevlerinin ibadet yeri/ibadethane sayılması Büyükşehir Belediye Meclisimizin yetki ve görev alanı içerisinde bulunmamaktadır. Mevzuatımızda bu hususta Büyükşehir Belediyesine ve Belediye Meclisine tanınmış her hangi bir yasal yetki, görev ve sorumluluk da bulunmamaktadır.

Gündeme konu önergeye dayanak yapılan, 5393 Sayılı Belediye Kanunun 14/b maddesinde; Cemevlerinin ya da herhangi bir mabedin ibadet yeri sayılmasına ilişkin belediyelere tanınmış herhangi bir yetki, görev ve sorumluluk yoktur. Zira **5393 Sayılı Belediye Kanununun 14/b maddesi;**

*“Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; **mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir;** kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir. (3) (Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.” hükmünü düzenlemektedir.*

Bu madde metninden de anlaşılacağı üzere belediyeler bir yerin ibadethane sayılma kararını verme yetki ve görevine haiz değil bilakis mabet sayılan yerlerin yapımı, bakımı ve onarımını yapabilme yetkisine sahiptir.

T.C.
ORDU BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
MECLİSİ

Rapor No:
2015/001

HUKUK KOMİSYONU RAPORU

Rapor Tarihi:
03.03.2015

Yine gündeme konu önergeye dayanak yapılan, **5393 Sayılı Belediye Kanunun Belediyenin yetkileri ve imtiyazları başlıklı 15.maddesinde** sayılan yetki ve imtiyazlar içerisinde Cemevlerinin ya da başkaca mabetlerin ibadethane sayılması kararı verme yetki ve imtiyazı yer almamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önergeye dayanak 02.12.2014 tarihli kararını anlayabilmek için öncelikle bu karara dayanak olayın bilinmesi ve hukuki açıdan irdelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda;

Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı (Cem Vakfı), Yenibosna'daki Cemevi' nin elektrik tüketiminden cami, kilise ve sinagoglar gibi muaf tutulması talebiyle 2006 yılında açtığı davada Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Cemevlerinin ibadethane olmadığı yönündeki görüşüne dayanarak yerel mahkeme davayı reddetmiş, Yargıtay da verilen ret kararını onamıştır. İç hukuk yollarının tükenmesi üzerine Cem Vakfı davayı Avrupa İnsan Hakları mahkemesine taşımıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 02.12.2014 tarihli kararında, Türk hukukunun sadece tanınmış dinlerin ibadethanelerinin elektrik faturasını üstlenip cemevlerini bu statüden yoksun bırakmasının din temeline dayalı farklı uygulama anlamı taşıdığını, inananları tarafından Cemvellerinin ibadethane kabul edildiğini ve Türkiye'nin Avrupa İnsan Halkları Sözleşmesinin 14. maddesi ve inanç özgürlüğünü güvence altına alan 9.maddesini ihlal ettiğine karar vermiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu kararıyla, Türk İç Hukuku açısından yasa koyucu yerine geçip –ki bu yetki Anayasanın 7.maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir ve devredilemez-, Cemvellerinin ibadethane sayılmasına ilişkin karar vermek üzere belediyelere herhangi bir yetki ve görev ihdas etmemiş bilakis Cemevlerinin de inananları tarafından ibadethane kabul edildiğinden bahisle diğer dinlerin ibadethanelerine tanınan hak ve muafiyetlerinden yararlandırılması gerektiğine dair bir karar vermiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararının uygulanması ve neticesinde Cemevlerinin ibadethane sayılması bir yasa sorunudur ve yasama yetkisi belediyelere değil Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir.

Tüm bu sebepler ve zikredilen yasal düzenlemeler karşısında 12.2.2015 tarihli Şubat ayı Meclis toplantısında görüşülüp incelenerek rapora bağlanmak üzere komisyonumuza sevk edilen **“Cemevlerinin ibadethane sayılmasına”** ilişkin önerge ve talep komisyonumuzca uygun görülmemiştir.

İşbu rapor Meclis'e sunulmak üzere tarafımızdan tanzim ve imza altına alınmıştır.

HUKUK KOMİSYONU

Ahmet ÇORUH
Komisyon Başkanı

Rabia GÖZPINAR
Komisyon Bşk.V.

Ertan BAKIR
Üye

Hüseyin TAVLI
Üye

Süleyman GÜNAL
Üye